

1 Ik denk dat de belangrijkste maatregel om beleid en wetgeving structureel minder ingewikkeld te maken is gelegen in het beperken van de ambitie. Het is onwerkbaar om alle min of meer individuele situaties en omstandigheden waarin mensen verkeren te dekken in het beleid en de regelgeving. Ik denk dat in the end de burger er meer aan heeft dat er stabiele regels zijn, DIE WORDEN GEHANDHAAFD!, waarmee je helder hebt wat je moet doen om beter af te zijn, dan steeds weer nieuwe regels en uitzonderingen, waardoor je nooit een lange termijn plan kunt maken.

2. Dit is naar mijn mening een onzinnige vraag. Het gaat om de combinatie van verschillende regels die het totaal ingewikkeld maken. Mijn benadering zou tweeledig zijn:

1. bedenk welke systeem je zou maken als je met een schone lei zou kunnen beginnen. Dus wat zou je dan regelen om de zwakkeren in de samenleving te steunen of een vangnet te bieden en

2. wat voor suggesties hebben echte mensen in het veld (bij de Belastingdienst, bij de Sociale Diensten van Gemeenten, en dergelijke) om de huidige regels te vereenvoudigen.

Die beide lijnen moet je bij elkaar brengen. En de krankzinnige administratieve rompslomp moet weg.

3 Aristoteles zei dacht ik: gelijke gevallen gelijk behandelen en ongelijke gevallen ongelijk in de mate van ongelijkheid. Iedere burger gelijk behandelen is dus al een verkeerd vertrekpunt. En het uitgangspunt dat iedere burger persoonlijk maatwerk moet krijgen is ook een verkeerd uitgangspunt. Dat kan geen enkele organisatie (bedrijf of overheid) ooit waarmaken.

We moeten terug naar de situatie dat een ambtenaar weer een eerzaam beroep wordt, dat de overheid is organisatie is waar deskundige mensen werken met hart voor de zaak en met als vertrekpunt het vertrouwen dat ze het goede doen. En waar noodzakelijkerwijs algemene regels gelden waar men aan moet voldoen. Ik krijg ook geen maatwerk als ik de houderschapsbelasting of verzekering van mijn auto's en motorfiets tesamen oneerlijk veel vind, omdat ik immers maar in 1 vervoermiddel tegelijkertijd kan rijden. Er zijn gewoon regels en maatwerk moet een uitzondering zijn en niet een uitgangspunt dat in 18 miljoen gevallen moet worden toegepast. De regelgeving moet redelijk en uitlegbaar zijn en de burger moet duidelijk worden gemaakt dat er grenzen zijn aan de betaalbaarheid en uitvoerbaarheid van wat een overheid voor dienstverlening kan bieden. Dat betekent niet dat de ambtenaar een arrogante machtswellusteling moet zijn, of zich zo moet gedragen. Vriendelijke duidelijkheid en kunnen uitleggen waarom er bepaalde regels zijn hoort bij het vak van ambtenaar zijn. En je drommels goed realiseren dat de burger bij ambtelijke diensten niet naar de concurrent kan gaan, zoals bij de bakker of de garage. Dat betekent dus dat de betrouwbaarheid en kwaliteit van de ambtelijke dienstverlening 110% goed moet zijn. Dus op tijd, duidelijk en uitlegbaar. En met interne kwaliteitscontrole.

4 Een belangrijk deel van het werk van de ambtenaar betreft werk dat gewoon moet worden gaan en dat niet zou moeten gebruikt voor populistische politieke spelletjes. De Tweede Kamer en het landsbestuur zou moeten gaan over de grote lijnen, de principiële keuzes en de systemen die de Nederlandse samenleving wel of niet doen functioneren.

Meer en meer echter worden we geregeerd op basis van incidenten en de aandacht voor de uitzondering. Dat lijkt lastig te veranderen, maar het moet wel. De open samenleving met alles op de TV en internet vraagt om een ander politiek systeem. Een democratie functioneert bij de gratie van voldoende anonimiteit en afstand ten opzichte van de bestuurden. Daar waar die anonimiteit en afstand niet bestaat is het welhaast onmogelijk om onplezierige verstandige beslissingen te nemen. Politiek opportunisme, beperkt ethisch besef en politiek handjeklap, en de ambtenaren de schuld geven als zaken niet goed uitpakken, veroorzaken of verergeren het wantrouwen jegens de overheid.

5 Dit is een onderwerp waar ik nauwelijks feitenkennis over heb, dus een beperkte reactie.

Als doorprocederen plaats vindt om politiek te kunnen laten zien dat er alles aan is gedaan, dan is dat fout. Ik heb echter ook wel enkele situaties meegemaakt waarin een lagere rechter een volstrekt onbegrijpelijke en onacceptabele uitspraak doet, waardoor het niet gek is dat de overheid in hoger

beroep gaat. In algemene zin vind ik dat er in veel te veel gevallen door de burger een gang naar de rechter kan plaatsvinden. Mij bekruipt het gevoel dat de rechter meer het land bestuurt dan de regering. De Tweede Kamer is er om de regering te controleren, niet de rechter. En als het wel de rechter moet zijn, zet dan een streep door al die regels en voorschriften waar de overheid aan moet voldoen. Het is allang niet meer zo dat de overheid de machtige partij is, waartegen de zwakke rest van de samenleving beschermd moet worden. Burger, bedrijfsleven en de criminelen zijn vele malen sterker dan de overheid. Dat moet veranderen!

6. Eén van de oplossingen is om de interne controle-last binnen de overheid drastisch te verminderen, waardoor het mogelijk wordt om de meeste medewerkers gewoon weer zinnig werk te laten doen. Nu gaat echt heel veel capaciteit op aan controles en " indekken tegen risico's ". Er is zo'n diepgeworteld wantrouwen tegen wat ambtenaren doen, dat iedere vorm van echte resultaatgerichtheid wordt afgestraft. Immers: echt hard werken om resultaat te halen gaat gepaard met risico's en zaken die niet goed gaan. Als dat steeds wordt uitvergroot en afgestraft, dan moet je niet verrast zijn dat er voor het merendeel risicomijdend gedrag is. Een tweede probleem is dat we zo langzamerhand er een kunst van hebben gemaakt om het betere de vijand te laten zijn van het goede. Er zijn altijd wel zaken die ook nog bij een oplossing kunnen worden meegenomen, maar dat de oorspronkelijke oplossing er dan niet komt lijkt men te vergeten. Of men is bang voor dr kritiek dat er iets niet meteen ook wordt opgelost.

7 Ik denk dat er grenzen zijn aan wat redelijkerwijs kan worden verwacht van betrokkenheid van de burger bij de uitoefening van overheidsmacht. Het merendeel van de burgers heeft het korte termijn (eigen)belang als belangrijkste drijfveer en, hoe rot ook om te zeggen, niet het besef wat er voor nodig is om een samenleving op de rails te houden. Het is essentieel om een goed beeld te hebben wat er leeft in de samenleving, maar het besturen van een land kan niet worden gedaan door het optellen van meningen van het deel van de 18 mln burgers dat zich over iets uitspreekt. Er zijn terreinen waarop keuzes van de burger maatgevend en serieus sturend kunnen zijn, waarschijnlijk vooral bij vraagstukken op lokaal niveau. Meer betrokkenheid organiseren bij grote principiële vraagstukken zal waarschijnlijk de frustratie alleen maar vergroten. Als je het wil doen, voer dan een echt referendum in, niet raadgevend, maar een bepalend. Dan kan de burger echt beslissen en heeft de betrokkenheid echt een tastbaar resultaat.

8 . Wat op dit moment mist is consistentie. Er zijn 1001 regels, maar nauwelijks toezicht en handhaving. Daarmee weet niemand waar die aan toe is. De mensen die zich aan de regels houden worden links en rechts ingehaald door overtreders van de regels. De regels zelf zijn zo ingewikkeld dat je er niet meer uitkomt. Ogenscheinlijk ongestraft kun je politie en hulpdiensten met stenen en vuurwerk bekogelen, maar zodra een politieagent zijn pistool afvuurt wordt hij of zij op het matje geroepen. Het recht op demonstratie is zo ongeveer absoluut en een vrijbrief voor het begaan van volstrekt idiote strafbare feiten en de methoden om je gelijk te halen grenst aan anarchie. De andere kant is dat het lijkt alsof de (partij)politieke spelletjes belangrijker zijn dan het oplossen van de maatschappelijke vraagstukken. Een voorbeeld: de privacy van de burger. AP en politieke partijen buitelen over elkaar heen om de privacy van de burger als grootste goed veilig te stellen, waarbij met name ook de overheid als kwade pier wordt weggezet. Wat is de realiteit: er wordt misbruik gemaakt van voorzieningen, er wordt door rood gereden en er worden valse claims ingediend bij verzekeringsmaatschappijen. Veel burgers zijn eerlijk, maar ook veel burgers niet. En wat verwacht ik dan in een rechtstaat:
dat politici een heldere keuze maken over wat voor samenleving wel willen zijn: een samenleving met regels, waar we ons aan houden en die dus worden gehandhaafd, ook als dat stemmen kost, of een samenleving waar de criminelen de baas zijn
dat bestuurders een maatschappelijk voorbeeld zijn, die staan voor de samenhang en het grotere plaatje en niet voor het eigenbelang

dat ambtenaren betaald worden om goed te adviseren en eerlijk en getrouw aan de regels uitvoering geven aan hun taken
dat burgers op hun netvlies hebben dat de overheid er niet is om hun individuele wensen te doen uitkomen, maar om een betrouwbare basis te bieden waarop iedereen het eigen leven moet bouwen.